

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านนาราบ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

Factors Affecting the Participation Needs in Community- Based Tourism Management of Ban Nam Rab Community, Kantang District, Trang Province

◆ ปุริมปรัชญ์ สงศรี

นักศึกษาปริญญาโท คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Purimprat Songsri

Graduate Student, Faculty of the Graduate School of Tourism Management

National Institute of Development Administration (NIDA),

E-mail: purimprat.son@stu.nida.ac.th

◆ ไพฑูรย์ มนต์พานทอง*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Paithoon Monpanthong*

Assistant Professor, PhD., Faculty of the Graduate School of Tourism Management

National Institute of Development Administration (NIDA),

E-mail: mpaitoon@hotmail.com

*Corresponding Author E-mail: mpaitoon@hotmail.com

Received: August 4, 2022; Revised: August 25, 2022; Accepted: September 30, 2022

Abstract

This research aimed to study factors affecting the participation needs in community-based tourism management of Ban Nam Rab community, Kantang district, Trang province. The sample consisted of 146 people in Ban Nam Rab community, Kantang district, Trang province. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with the reliability of 0.98, the level of content validity was between 0.67-1.00. The statistic employed for data analysis was multiple regression analysis, statistical significance level targeted at 0.01. It was found that, factors affecting the participation needs in community-based tourism management positively influenced participation needs level in community-based tourism management of Ban Nam Rab community, Kantang district, Trang province at the statistical significance level of 0.01. Moreover, the Ban Nam Rab community had a high level of factors affecting the participation needs, resulting in a higher level of participation needs in community- based tourism management of Ban Nam Rab community, Kantang district, Trang province.

Keywords : Tourism Management Participation, Community-Based Tourism Management, Participation Needs

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านน้ำราบ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในพื้นที่ชุมชนบ้านน้ำราบ ม.4 ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง จำนวน 146 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นรวมเท่ากับ 0.980 มีระดับความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการการมีส่วนร่วมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านน้ำราบ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าเมื่อชุมชนบ้านน้ำราบ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง มีปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการการมีส่วนร่วมสูง จะส่งผลให้ระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านน้ำราบ อำเภอกันตัง จังหวัดตรังอยู่ในระดับที่สูงขึ้น

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว, การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน, ความต้องการมีส่วนร่วม, บ้านน้ำราบ

บทนำ

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism) เป็นเครื่องมือจัดการการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนทางด้านวัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาและนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้เป็นทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยว โดยอยู่ภายใต้การบริหารจัดการของชุมชน ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วม (Mayaka, Croy and Cox, 2018) ซึ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทย (National Tourism Policy Committee, 2016) ซึ่งการมีส่วนร่วมประกอบไปด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติและดำเนินการ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผลร่วมกัน (Cohen and Uphoff, 1977) แต่ความท้าทายในปัจจุบัน คือ ประชาชนไม่มีโอกาสที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เนื่องจาก 1) ประชาชนไม่ทราบประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว 2) ผลประโยชน์รวมถึงพื้นที่ในการมีส่วนร่วมของตนอยู่ส่วนไหนของกระบวนการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และ 3) ประชาชนไม่ทราบช่องทาง วิธีการและขั้นตอนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว (Tourism Authority of Thailand, 2021) จึงเป็น

อุปสรรคให้การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่มีความยั่งยืน เกิดการกระจุกตัวของรายได้ของประชาชนภายในชุมชน และคนในชุมชนไม่มีเป้าหมายร่วมกันในการจัดการการท่องเที่ยว

ในปัจจุบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน “บ้านน้ำราบ” อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ซึ่งตั้งอยู่ ม.4 ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง เกิดการพัฒนาและเริ่มมีการเติบโตทางการท่องเที่ยวจากการที่มีจุดชมวิวดงธรรมชาติ เช่น เขาจอมป่า อุโมงค์โก่งกาง ทะเลแหวกหรือสันหลังมังกร เกิดอาชีพภายในชุมชน กิจกรรมทางการท่องเที่ยว เกิดกระบวนการการเรียนรู้ของคนในชุมชนผ่านการก่อตั้งศูนย์เรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลนบ้านน้ำราบโดยสถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 31 (สิเกา ตรัง) กลุ่มประมงพื้นบ้านบ้านน้ำราบ ศูนย์การเรียนรู้ด้านอนุรักษ์และคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และศูนย์การเรียนรู้ธนาคารปูม้าบ้านน้ำราบ แต่ในปัจจุบันสมาชิกในชุมชนไม่มีการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว เนื่องจากสมาชิกไม่มีความรู้ว่าการมีส่วนร่วมสำคัญอย่างไร และหากตนเข้ามามีส่วนร่วมตนจะได้รับผลประโยชน์ด้านไหนบ้างและรวมถึงช่องทางในการมีส่วนร่วมอยู่ส่วนไหนของกระบวนการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งในปัจจุบันชุมชนบ้านน้ำราบมีการจัดการการท่องเที่ยวในด้านการจัดการสมรรถนะในการรองรับนักท่องเที่ยว การจัดการด้านพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยว การจัดการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน (Bunnuan, personal communication, December 23, 2021) หากไม่มีการเข้าไปกระตุ้นก่อให้เกิดกระบวนการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน ผลลัพธ์ที่ตามมาคือ คนในชุมชนอาจจะไม่มีเป้าหมายเดียวกันในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งอาจจะส่งผลทำให้เกิดการแย่งกันใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติ เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าโกงกาง ทำให้สัตว์น้ำที่พึ่งพาอาศัยจากต้นโกงกางลดน้อยลง และอีกทั้งการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย ส่งผลกระทบต่อแหล่งหากิน วิถีชีวิต การเป็นอยู่ของคนในชุมชน และการท่องเที่ยวที่อาศัยการพึ่งพาป่าโกงกางและแหล่งน้ำ ซึ่งเป็นสิ่งที่ชุมชนร่วมกันอนุรักษ์และกล่าวได้ว่าเป็น “ธนาคารธรรมชาติ” ที่เป็นแหล่งผลิตทรัพยากรอาหาร และรายได้ของชุมชนผ่านการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Thaiquote, 2021)

ด้วยเหตุที่กล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า หากคนในชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะทำให้ประชาชนภายในชุมชนมีโอกาสรับผลประโยชน์ร่วมกันทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และจากการที่ประชาชนภายในชุมชนบ้านน้ำราบขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาประเด็นปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ด้านความตระหนักที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ด้านผลประโยชน์ตอบแทน และด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชน ที่จะสามารถกระตุ้นก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม เพื่อลดผลกระทบที่เกิดจากการไม่มีส่วนร่วม เลยทำการศึกษาในครั้งนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ด้านความตระหนักที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ด้านผลประโยชน์ตอบแทน และด้านความรู้ความเข้าใจของ

ประชาชนที่ส่งผลต่อความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ/ดำเนินการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผลในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านน้ำราบ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ด้านความตระหนักที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ด้านผลประโยชน์ตอบแทน และด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่ส่งผลต่อความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการตัดสินใจ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการปฏิบัติ/ดำเนินการจัดการโครงการ และด้านการประเมินผลโครงการ

ขอบเขตด้านประชากร ประชาชนในชุมชนบ้านน้ำราบหมู่ที่ 4 ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง จำนวน 1,414 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่ ชุมชนบ้านน้ำราบ หมู่ที่ 4 ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย คือ เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564 – เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2565

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง ภาวะผู้นำชุมชน ความเข้มแข็งของชุมชน ความตระหนักที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ผลประโยชน์ตอบแทน และความรู้ความเข้าใจของประชาชน

ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง ความต้องการการมีส่วนร่วม 4 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ/ดำเนินการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล

ประชากรชุมชนบ้านน้ำราบ หมายถึง ประชาชนที่มีชื่อในทะเบียนบ้าน อาศัยอยู่ต่อเนื่องหรือประจำในช่วงเวลาที่ศึกษาไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีอายุเกิน 15 ปี ในพื้นที่ชุมชนบ้านน้ำราบ ม.4 ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

บ้านน้ำราบ หมายถึง ชุมชนที่ตั้งอยู่ ม.4 ตำบลบางลึก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ระหว่างรอยต่อระหว่าง เกาะลิบง และเกาะมุก และมีการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การทบทวนวรรณกรรม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผู้วิจัยได้สกัดตัวแปรที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเชิงการท่องเที่ยวจากผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ โดยแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สกัดตัวแปรเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม

ลำดับ	ผู้เขียน/ปี	ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Siewthong (2010)	✓							✓	✓	✓	✓
2	Khemnoi (2011)			✓	✓	✓	✓					
3	Larpsarn (2013)				✓		✓	✓		✓	✓	
4	Khemnajt (2014)	✓			✓		✓				✓	
5	Ali (2014)						✓	✓				
6	Salleh et al., (2016)						✓					✓
7	Chitchikul, Ratchaphatayakom and Prateep (2017)	✓	✓		✓		✓			✓	✓	✓
8	Somsila and Kaewnutt (2018)	✓				✓	✓	✓				
9	Chutimasawan and Charoenpakdee (2018)	✓		✓				✓				
10	Yimwilai, Sirikrai and Phagaphaswiwat (2019)	✓	✓	✓	✓							✓
	รวม	6	2	3	5	2	7	4	1	3	4	4

หมายเหตุ: 1 = การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ 2 = ความโปร่งใสของหน่วยงาน 3 = สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ 4 = ความตระหนักที่มีต่อการพัฒนาชุมชน 5 = ทรัพยากรการท่องเที่ยว 6 = ความเข้มแข็งของชุมชน 7 = ภาวะผู้นำชุมชน 8 = ความพึงพอใจของประชาชน 9 = การสนับสนุนจากรัฐบาล 10 = ความรู้ความเข้าใจของประชาชน 11 = ผลประโยชน์ที่ได้รับ

จากตารางที่ 1 ปัจจัยที่ถูกอ้างอิงถึงมากที่สุดในงานวิจัยประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ ความเข้มแข็งของชุมชน (7 ครั้ง) การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ (6 ครั้ง) ความตระหนักที่มีต่อการพัฒนาชุมชน (5 ครั้ง) ภาวะผู้นำชุมชน (4 ครั้ง) ความรู้ความเข้าใจของประชาชน (4 ครั้ง) และผลประโยชน์ที่ได้รับ (4 ครั้ง)

1. ความเข้มแข็งของชุมชน คือการรวมตัวเป็นเครือข่ายชุมชนร่วมแก้ไขปัญหา การได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐภายในชุมชน และรวมถึงมีนโยบายที่ปกป้องฐานทรัพยากรในชุมชน การเรียนรู้ในชุมชนร่วมกันในชุมชน และผู้นำสามารถจัดการทรัพยากรบุคคลภายในชุมชนได้ (Kanjanasuwan, 2010)

2. การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ในชุมชน คือการสื่อความหมายไปยังบุคคลที่เกี่ยวข้องภายในองค์กรเดียวกัน เพื่อนำเสนอและสร้างการรับรู้แนวทางการปฏิบัติงาน วัตถุประสงค์ เป้าหมายขององค์กร (Suteethorn, 2005 as cited in Phusate, 2010)

3. ความตระหนักที่มีต่อการพัฒนาชุมชน คือการที่ประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจปัญหาและสามารถระบุปัญหาที่เกิดขึ้น (Cárdenas, 2015) จนนำไปสู่การร่วมกันแก้ไข รักษา ดูแล สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยว (Chanthothai, 2015)

4. ภาวะผู้นำ คือภาวะที่กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน (Islam, Wahab and Anggum, 2020) และเป็นบุคคลที่มองเห็นโอกาสและสาเหตุของปัญหา สามารถชักจูงผู้ตามให้สามารถมองเห็นปัญหาเหล่านั้นร่วมกันได้ จนนำไปสู่การแก้ปัญหาในทิศทางเดียวกัน (Davies, 2021)

5. ความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการชุมชน คือความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Odege, 2014) ซึ่งสอดคล้องกับ Kayat (2002) ที่เสนอว่า เป็นความเข้าใจและรู้แนวทางพัฒนาทรัพยากรทางด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนให้เป็นฐานทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

6. ผลประโยชน์ตอบแทนของชุมชน คือความภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นหรือชาติพันธุ์ของตน รวมถึงรายได้เสริมที่เกิดขึ้น (Songnok, 2016) การยอมรับจากคนรอบข้าง และการกลับคืนชุมชนของคนรุ่นหลัง (Designated Areas for Sustainable Tourism Administration, 2017)

การมีส่วนร่วมของชุมชน

Cohen and Uphoff (1977) ได้อธิบายขั้นตอนของการมีส่วนร่วมซึ่งจะประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ เป็นการมุ่งเน้นไปที่การสร้างความคิดเฉพาะปัจเจกบุคคลเป็นลำดับแรก และนำไปสู่การระดมความคิดในระดับกลุ่ม เพื่อการตัดสินใจที่เหมาะสมต่อการพัฒนาชุมชน โดยอยู่บนพื้นฐานของฐานทรัพยากรท้องถิ่นที่มีอย่างจำกัด การมีส่วนร่วมของประชาชนคือ การรวมกลุ่มของคนจำนวนมาก ซึ่งประชาชนเหล่านั้นถูกชักจูงและกระตุ้นให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของกลุ่ม (Nelson and Wright, 1995)

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ ได้แก่ การสนับสนุนทรัพยากรและปัจจัยการพัฒนาชุมชน เช่น แรงงาน ผู้ว่าจ้าง เงินทุน วัสดุอุปกรณ์ และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการและการประสานงานติดต่อ อีกทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่ถูกจัดขึ้นโดยองค์กรพัฒนาชุมชนในท้องถิ่นโดยผู้นำชุมชนเป็นหัวหน้าในการดำเนินโครงการ และประชาชนในชุมชนเป็นผู้ตามในการทำกิจกรรมดำเนินโครงการ

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ได้แก่ ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ สรุปได้ว่าเป็นผลประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นของรายได้หรือทรัพย์สินที่เป็นผลมาจากการขายผลผลิตภัณฑ์ภายในชุมชน หรือผลประโยชน์ที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น โครงสร้างพื้นฐาน หอพักน้ำ ความปลอดภัย ระบบสาธารณสุขและบริโศค ระบบไฟฟ้าและ

ประปา ที่อยู่อาศัยที่ได้รับการปรับปรุงและถนนที่ดีขึ้น และรวมถึงประโยชน์ทางด้านวัตถุ เช่น ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง อำนาจทางการเมือง และความรู้สึกถึงประสิทธิภาพของตนเอง

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้แก่ การประเมินการเข้าถึงโครงการของคนในท้องถิ่นเพื่อที่จะทราบว่าใครมีส่วนร่วมในกระบวนการของโครงการต่างๆ อย่างต่อเนื่องและมีอำนาจมากน้อยแค่ไหนในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของโครงการ การประเมินผลความสำเร็จในการจัดการ การประเมินผู้นำ และการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ ประชาชนที่มีชื่อในทะเบียนบ้าน อาศัยอยู่ต่อเนื่องหรือประจำในช่วงเวลาที่ศึกษาไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีอายุเกิน 15 ปี ในพื้นที่ชุมชนบ้านน้ำราบ ม.4 ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น ตามการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เนื่องจากประชากรมีโอกาสถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างได้เท่ากัน โดยการแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มตามพื้นที่ของชุมชนบ้านน้ำราบ ซึ่งมีทั้งหมด 4 พื้นที่หรือหย่อมตามลักษณะการแบ่งสัดส่วนหย่อมของชุมชน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างของแต่ละพื้นที่ พื้นที่ละ 40 ตัวอย่าง รวม 160 ตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะเงื่อนไขขอบเขตของประชากรที่ศึกษาและทำการวิจัยจากรายละเอียดคำถาม ดังนี้

- (1) เป็นประชากรทั่วไปที่มีทะเบียนบ้านอยู่ในภูมิลาเนาพื้นที่ที่ทำการศึกษา
- (2) ประชาชนหรือเยาวชนอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี
- (3) อยู่ในชุมชนไม่ต่ำกว่า 3 ปี

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Cohen ผ่านโปรแกรม G*power ซึ่งกำหนดค่าขนาดอิทธิพล (Effect Size) เท่ากับ 0.15 ซึ่งเป็นค่ากลาง และกำหนดค่าความน่าจะเป็นของความคลาดเคลื่อนในการทดสอบและอำนาจการทดสอบเท่ากับ 0.5 และ 0.95 ตามลำดับ อีกทั้งกำหนดจำนวนตัวแปรต้นเท่ากับ 6 ตัวแปรตามกรอบแนวคิดในการวิจัย อ่านผลการวิเคราะห์จากโปรแกรมได้เท่ากับ 146 คน โดยแบ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 พื้นที่ พื้นที่ละ 40 ตัวอย่าง (Wiratchai, 2012)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถามสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ชุมชนบ้านน้ำราบ ม.4 ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน 6 ด้าน ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านต่างๆ 4 ด้าน โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราประเมินค่าแบบ (Likert Scale) มี 5 ระดับ ตั้งแต่ 1 ถึง 5 ซึ่งผู้วิจัยได้ตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านให้คะแนนค่าความสอดคล้อง ซึ่งมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67-

1.00 ทุกข้อ ($IOC \geq 0.5$) จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่าง แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.953 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำชุมชน = 0.927 ด้านความเข้มแข็งของชุมชน = 0.968 ด้านความตระหนักที่มีต่อการพัฒนาชุมชน = 0.906 ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ = 0.880 ด้านผลประโยชน์ตอบแทน = 0.812 ด้านความรู้และความเข้าใจของประชาชน = 0.810 และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยรวม คือ 0.983 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ = 0.959 ด้านการดำเนินการ = 0.964 ด้านการรับผลประโยชน์ = 0.867 ด้านการประเมินผลโครงการ = 0.882 รวมค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดเท่ากับ 0.980 ซึ่งแสดงว่ามีระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลในพื้นที่จริงได้

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistic) สำหรับหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยเลือกใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านน้ำราบ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านน้ำราบ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณด้วยวิธี Enter ของปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความต้องการการมีส่วนร่วม

ตัวแปร	ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชน					
	β	Sig.	R	R^2	Adjusted R^2	SE _{est}
1. ด้านภาวะผู้นำชุมชน	0.444**	0.000	0.444	0.197	0.192	0.601
2. ด้านความเข้มแข็งของชุมชน	0.592**	0.000	0.592	0.350	0.346	0.541
3. ด้านความตระหนักที่มีต่อการพัฒนาชุมชน	0.557**	0.000	0.557	0.310	0.306	0.557
4. ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์	0.706**	0.000	0.706	0.499	0.495	0.475
5. ด้านผลประโยชน์ตอบแทน	0.740**	0.000	0.740	0.547	0.544	0.452
6. ด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชน	0.083	0.321	0.083	0.007	0.000	0.66949

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความต้องการการมีส่วนร่วมที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเน้นพัฒนาปัจจัยด้านผลประโยชน์ตอบแทน โดยจากค่า ($Beta = 0.740^{**}$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 รองลงมาคือพัฒนาปัจจัยด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ โดยจากค่า ($Beta = 0.706^{**}$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ปัจจัยด้านความเข้มแข็งของชุมชน โดยจากค่า ($Beta = 0.592^{**}$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ปัจจัยด้านความตระหนักที่มีต่อการพัฒนาชุมชน โดยจากค่า ($Beta = 0.557^{**}$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และปัจจัยด้านภาวะผู้นำชุมชน โดยจากค่า ($Beta = 0.444^{**}$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แต่ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชน ไม่มีอิทธิพลต่อระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชน

ดังนั้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความต้องการการมีส่วนร่วมมีบทบาทและถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะขับเคลื่อนแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านน้ำราบ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยวัดได้จากการเพิ่มขึ้นของผลระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถทำให้เห็นว่าปัจจัยใดบ้างมีอิทธิพลต่อระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านน้ำราบ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

อภิปรายผล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการการมีส่วนร่วมที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชน แสดงว่า เมื่อชุมชนบ้านน้ำราบ อำเภอกันตัง จังหวัดตรังมีปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการการมีส่วนร่วมสูงจะส่งผลให้ระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านน้ำราบ อำเภอกันตัง จังหวัดตรังอยู่ในระดับที่สูงขึ้นด้วย ซึ่งสามารถอภิปรายผลตามปัจจัยได้ดังนี้

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ มีอิทธิพลเชิงบวกและเป็นปัจจัยขับเคลื่อนที่ก่อให้เกิดความต้องการการมีส่วนร่วม เพราะผู้นำถือเป็นตัวเชื่อมระหว่างสมาชิกทุกคนภายในชุมชนเข้าด้วยกันเป็นเครือข่ายชุมชน (Islam et al., 2020) ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ประสบความสำเร็จสามารถเกิดขึ้นได้เมื่อชุมชนเกิดความสัมพันธ์ทางสังคมร่วมกันระหว่างสมาชิกในชุมชนที่เข้มแข็ง เพื่อสร้างเครือข่ายและร่วมกันสนับสนุนความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างสมาชิกในชุมชนด้วยกัน

ปัจจัยด้านความเข้มแข็งของชุมชน มีอิทธิพลเชิงบวกและเป็นปัจจัยขับเคลื่อนที่ก่อให้เกิดความต้องการการมีส่วนร่วม เนื่องจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเกิดจากสถานะที่ชุมชนจะต้องมีความเข้มแข็ง 4 ด้าน คือ ด้านชุมชน ด้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านหน่วยงานภาครัฐหรือในระดับนโยบาย และด้านศักยภาพของผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kanjanasuwana (2010) ที่ได้นำเสนอว่าความเข้มแข็งของชุมชนคือการที่สมาชิกในชุมชนเกิดการรวมกลุ่มในการทำกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านนโยบายต่างๆและสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำโครงการ รวมถึงมีหน่วยงานภาครัฐที่เข้ามาส่งเสริมนโยบายที่มุ่งปกป้องฐานทรัพยากรในชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ Laokor (2012) ที่เสนอว่าความเข้มแข็งของชุมชน เกิดจากการมีนโยบายพัฒนาชุมชนในมิติต่างๆที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และมีประโยชน์ต่อสมาชิกในชุมชน และกระตุ้นการเรียนรู้ภายใต้กระแสการพัฒนาโลกาภิวัตน์ เพื่อเสริมสร้างการพึ่งพาตนเอง โดยมีผู้นำชุมชนที่มีศักยภาพในการถ่ายโอนองค์ความรู้จากฐานสู่ฐาน Kanjanasuwana (2010) ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนโดยภาพรวม

3) ปัจจัยด้านความตระหนักที่มีต่อการพัฒนาชุมชน มีอิทธิพลเชิงบวกและเป็นปัจจัยขับเคลื่อนที่ก่อให้เกิดความต้องการการมีส่วนร่วม เนื่องจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเกิดจากสถานะที่สมาชิกในชุมชนมีความตระหนักต่อการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (Cárdenas, 2015) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายและมีประสิทธิภาพเกิดจากการที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือสมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีความตระหนักและความเข้าใจในปัญหา และเข้าใจแนวคิดและประเด็นปัญหาที่จะต้องได้รับการปรึกษาหารือเพื่อที่จะมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่เป้าหมายและวิธีการแก้ไขปัญหาก็ได้วางไว้ตั้งแต่ต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Chanthothai, 2015) ที่เสนอว่าความตระหนักที่มีต่อผลกระทบเชิงลบและผลกระทบเชิงบวกจากการทำการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอย่างแท้จริง เนื่องจากคนในชุมชนจะเกิดความตระหนักในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน Jamal (1995) อีกทั้งความตระหนักในการปกป้องรักษาสถาบันทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน (Felstead, 2000) รวมถึงความตระหนักในการแบ่งปันความรู้กับเครือข่ายสังคมภายในชุมชน และการพัฒนาทักษะต่างๆ ด้วยตนเอง จะส่งผลและอิทธิพลโน้มน้าวให้สมาชิกเกิดแรงขับเคลื่อนความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวภายในชุมชน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนโดยภาพรวม

4) ปัจจัยด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ มีอิทธิพลเชิงบวกและเป็นปัจจัยขับเคลื่อนที่ก่อให้เกิดความต้องการการมีส่วนร่วม เนื่องจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเกิดจากสถานะที่สมาชิกในชุมชนได้รับการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับแผนปฏิบัติงานของชุมชน และการตอบสนองความต้องการในด้านข้อมูลข่าวสารของชุมชน รวมถึงการที่คนในชุมชนมีช่องทางในการแสดงความคิดเห็นที่สะดวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phusate (2010) ที่กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์กระตุ้นการเรียนรู้สามารถสร้างการมีส่วนร่วมภายในชุมชน เพราะสมาชิกภายในชุมชนพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวถือเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการให้ความสำคัญกับการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์เพื่อให้สมาชิกภายในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของ Lapidatanakul (2001 as cited in Phusate, 2010) ที่กล่าวว่า การสื่อสารและประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานในการแสดงความโปร่งใสของงาน รวมถึงการส่งเสริมให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องร่วมมือสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์กรที่ตนเกี่ยวข้องได้ และ Childs (1952) ได้กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ข้อเท็จจริงของข่าวสารให้กับประชาชนจะสามารถกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และนำไปสู่ความคิดเห็นที่พึง

ต้องกัน รวมถึงสามารถสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และเป็นไปในทางเดียวกันกับเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงาน จนก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการของประชาชน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนโดยภาพรวม

5) ปัจจัยด้านผลประโยชน์ตอบแทน มีอิทธิพลเชิงบวกและเป็นปัจจัยขับเคลื่อนที่ก่อให้เกิดความต้องการการมีส่วนร่วม เนื่องจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเกิดจากสถานะที่สมาชิกในชุมชนได้รับผลประโยชน์ทั้งที่เป็นวัตถุและไม่เป็นวัตถุ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ (Songnok, 2016) ที่เสนอว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น ความภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นหรือเอกลักษณ์ของชุมชน การยอมรับจากคนรอบข้าง และบุคคลภายนอก และการกลับคืนชุมชนของคนรุ่นหลัง ซึ่งสอดคล้องกับ Designated Areas for Sustainable Tourism Administration (2017) ที่ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะก่อให้เกิดการกลับคืนชุมชนของคนรุ่นหลัง รวมถึงเกิดรายได้เสริม และสร้างโอกาสในชุมชน อีกทั้งความปลอดภัยในชุมชนที่เกิดจากการจัดการอย่างมีส่วนร่วมด้วยเช่นกัน ซึ่งปัจจัยด้านผลประโยชน์เหล่านี้จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนโดยภาพรวม

6) ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชน จากผลการวิเคราะห์ทางสถิติในการศึกษาครั้งนี้ไม่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านน้ำราบ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Siewthong (2010) ที่ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนแทน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ว่าความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความสัมพันธ์กันกับปัจจัยด้านภาวะผู้นำชุมชน เนื่องจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อผู้นำมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้กับสมาชิกภายในชุมชนได้ (Martiskainen, 2017) หากผู้นำมีทักษะการเป็นผู้นำดังกล่าวเพิ่มมากขึ้นจะสามารถกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนอยากมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

นำผลการวิจัยดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหรือทำการวิจัยในระดับเชิงลึกต่อไปเกี่ยวกับปัจจัยหรือตัวแปรที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่การท่องเที่ยวโดยชุมชนอื่นๆ เพื่อเป็นการต่อยอดผลการวิจัยให้มีความหลากหลายและค้นพบปัจจัยใหม่ ๆ ที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วม และนำปัจจัยเหล่านั้นไปนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยเฉพาะชุมชนที่มีบริบทใกล้เคียงกับชุมชนบ้านน้ำราบ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง รวมถึงเป็นฐานข้อมูลทางวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการและนักศึกษา หรือผู้ที่สนใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดและวิเคราะห์จุดอ่อนนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนแก่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในระดับชุมชน ระดับจังหวัด ระดับภูมิภาคและระดับชาติ

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการและการบริหารจัดการ

นำผลการวิจัยไปใช้สร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผ่านการกระตุ้นด้วยปัจจัยที่มีอิทธิพลและสอดคล้องกับบริบทของชุมชน ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการการมีส่วนร่วมที่สำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านน้ำราบ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ได้แก่ปัจจัยทั้ง 5 ด้าน ดังต่อไปนี้ ทักษะผู้นำ (Leadership skill) ความเข้มแข็งของชุมชน (Community Strength) ความตระหนักของชุมชน (Community Awareness) การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ (Communication and PR) และผลประโยชน์ตอบแทน (Benefit) ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สามารถนำมาเสนอเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยประชาชนในชุมชน นอกจากนี้ยังทำให้เห็นว่าปัจจัยใดบ้างที่มีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งสามารถนำไปใช้ออกแบบและเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นๆ ได้ ตลอดจนนำไปใช้ในการศึกษา วิจัย ค้นคว้าเพิ่มเติมเชิงลึกที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังกล่าวต่อไปได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป คือ การศึกษาประเด็นแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่เป็นกระบวนการมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และมองเห็นความเชื่อมโยงของการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในชุมชน และศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมขององค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการ รวมถึงตัวแสดงทางการท่องเที่ยวภายนอก (ETA) และศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นปัจจัยขีดความสามารถในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

References

- Cárdenas, D. A., Byrd, E. T., and Duffy, L. N. (2015). *An exploratory study of community awareness of impacts and agreement to sustainable tourism development principles*. *Tourism and Hospitality Research*, 15(4), 254-266. doi:10.1177/1467358415580359
- Davies, A., Lockstone-Binney, L., and Holmes, K. (2021). Recognising the value of volunteers in performing and supporting leadership in rural communities. *Journal of Rural Studies*, 86, 136-144. doi:https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2021.05.025

- Felstead, M. L. (2000). *Master plan for community-based eco-tourism in Ulgan Bay, Palawan, Republic of the Philippines*. Puerto Princesa City (PPC), Philippines: UNESCO-UNDP-PPC.
- Jamal, T. B. and Getz, D. (1995). *Collaboration theory and community tourism planning*. *Annals of tourism research*, 22(1), 186-204.
- Kanjanasuwan, W. (2010). Management process for strengthening communities patterns, factors and indicators. *Thai Journal of Public Administration*, Vol. 8, No.2 (Deceber 2010) : 119-123.
- Kayat, K. (2002). Exploring factors influencing individual participation in community based tourism: The case of Kampung Relau homestay program, Malaysia. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 7(2), 19-27. doi:10.1080/10941660208722116
- Lakor, N. (2012). Strong community. Retrieved from <https://www.gotoknow.org/posts/32079>
- Martiskainen, M. (2017). *The role of community leadership in the development of grassroots innovations*. *Environmental innovation and societal transitions*, 22, 78-89. doi:<https://doi.org/10.1016/j.eist.2016.05.002>
- Mayaka, M., Croy, W. G., & Cox, J. W. (2018). Participation as motif in community-based tourism: A practice perspective. *Journal of sustainable tourism*, 26(3), 416-432.
- Odege, D. W. (2014). *Factors influencing community participation in cultural tourism at Kit Mikayi in Kisumu County, Kenya*. University of Nairobi,
- Phuseit, K. (2020). *Public relations for community's participation in promoting of cultural tourism*. the Degree of Master. Faculty of Communication Arts. Chulalongkorn University.
- Rezaul Islam, M. and Wahab, H. A. (2020). *Influence of leadership quality towards community cohesion in Iban community in Malaysia*.
- Songnok, C. (2016). *Community-based tourism (CBT) contributing community economy and the quality of life of local people*. (online). Retrieved from : <https://sites.google.com/site/mhscbtour/prayoch-n-thi-chumchn-di-rab> : 13.11.2564.
- TAT Review Magazine. (2020). *Forecasting tourism trend*. (online). Retrieved from : <https://rb.gy/choxaz>: 09.09. 2021
- Tourism Authority of Thailand. (2021). *Sustainable community tourism : Strategy to uplift Thai tourism for generating community benefits (community-based tourism : CBT*

Thailand). (online). Retrieved from: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:1pOUllo6nKgJ:https://www.tatreviewmagazine.com/article/cbt-thailand/+&cd=1&hl=en&ct=clnk&gl=th> : 09.09.2021.

Purimprat Songsri, Master of Management Program in Integrated Tourism and Hospitality Management, The Graduate School of Tourism Management National Institute of Development Administration

Assistant Professor, Paithoon Monpanthong, PhD., Ph.D. in Integrated Tourism Management, National Institute of Development Administration, Thailand, Dean of Graduate School of Tourism Management, Lecturer for Ph.D., and Master Course at NIDA, Thailand